

CUPRINS

CAPITOLUL 1. INTRODUCERE ÎN DREPTUL

CONSTITUȚIONAL	1
§1. Noțiuni introductive despre stat și drept	1
§2. Dreptul constituțional – ramură principală a dreptului public	4
§3. Particularitățile raporturilor și normelor de drept constituțional	7
3.1. Raporturile de drept constituțional	7
3.2. Normele de drept constituțional	9
§4. Izvoarele dreptului constituțional	11
§5. Locul dreptului constituțional în sistemul dreptului	15
<i>Bibliografie</i>	17

CAPITOLUL 2. TEORIA CONSTITUȚIEI

§1. Apariția și evoluția noțiunii de constituție	18
§2. Constituția cutumiară și constituțiile scrise	21
§3. Definiția constituției	23
§4. Adoptarea și modificarea constituțiilor	25
4.1. Adoptarea constituției	25
4.2. Modificarea constituției	28
4.2.1. Clasificarea constituțiilor după modul de modificare	28
4.2.2. Revizuirea Constituției României	29
§5. Constituție și constituționalism	32
§6. Conținutul normativ al constituției. Blocul constituționalității	34
§7. Supremația constituției	38
§8. Raportul dintre dreptul constituțional intern și dreptul Uniunii Europene	40
<i>Bibliografie</i>	49

CAPITOLUL 3. ELEMENTE DE ISTORIE CONSTITUȚIONALĂ ÎN ROMÂNIA MODERNĂ ȘI CONTEMPORANĂ

§1. Introducere	53
§2. De la tradițional la modern: evoluția statalității românești din secolul al XIV-lea până la începutul secolului al XIX-lea	60
§3. Epoca regulamentară (1831-1858)	66

§4. Momentul revoluționar de la 1848	71
§5. Adunările ad-hoc de la 1857	74
§6. Convenția de la Paris și domnia lui Cuza (1858-1866)	79
§7. Perioada monarhiei constituționale parlamentare (1866-1938)	86
7.1. Constituția de la 1/13 iulie 1866	86
7.2. Constituția din 29 martie 1923	96
§8. Epoca dictaturilor de dreapta (1938-1944)	100
§9. Constituțiile comuniste (1948, 1952, 1965)	104
§10. Renașterea constituționalismului liberal-democratic după Revoluția din 1989	110
10.1. Momentul revoluționar din decembrie 1989 și impactul său constituțional	110
10.2. Procesul de edictare a Constituției din 1991	112
<i>Bibliografie</i>	116

CAPITOLUL 4. JUSTIȚIA CONSTITUȚIONALĂ **119**

§1. Noțiunea de justiție constituțională. Noțiunea de control al constituționalității legilor	119
§2. Tipologia formelor de control al constituționalității legilor	121
§3. Modele contemporane de control al constituționalității legilor	124
3.1. Modelul american al controlului constituționalității legilor	124
3.1.1. Caracteristicile modelului american	125
3.2. Modelul european de control al constituționalității legilor	127
3.2.1. Bazele teoretice	127
3.2.2. Caracteristicile modelului european de control al constituționalității legilor	128
3.2.3. Dezvoltarea și receptarea modelului european	130
§4. Justiția constituțională în România	132
4.1. Istoric (1866-1945)	132
4.2. Curtea Constituțională a României	136
4.2.1. Natura juridică și funcțiile Curții Constituționale	136
4.2.2. Organizarea Curții Constituționale	137
4.2.3. Atribuțiile Curții Constituționale a României	138
4.2.4. Procedura în fața Curții Constituționale	143
4.2.5. Actele Curții Constituționale	158

§5. Constituționalizarea dreptului – principala consecință a controlului de constituționalitate _____	160
<i>Bibliografie</i> _____	165
CAPITOLUL 5. TEORIA GENERALĂ A STATULUI _____	169
§1. Definiția statului _____	169
§2. Teorii despre stat _____	171
2.1. Teoria statului ca putere politică organizată _____	171
2.2. Teoria normativistă _____	171
2.3. Teoria statului-națiune _____	172
2.4. Teoria instituțională _____	172
§3. Elementele statului _____	173
3.1. Teritoriul _____	173
3.1.1. Definiția și elementele teritoriului _____	173
3.1.2. Caracteristicile teritoriului României _____	176
3.1.3. Organizarea administrativ-teritorială a României _____	177
3.2. Populația – element al statului _____	177
3.3. Suveranitatea – element al statului _____	178
§4. Societatea civilă și statul _____	179
§5. Funcțiile statului _____	180
<i>Bibliografie</i> _____	182
CAPITOLUL 6. FORMA DE STAT: STRUCTURA DE STAT ȘI FORMA DE GUVERNĂMÂNT _____	183
§1. Structura de stat _____	183
1.1. Statul unitar _____	183
1.2. Statul federal _____	184
1.3. Asociațiile de state _____	185
§2. Forma de guvernământ _____	187
2.1. Monarhia _____	188
2.2. Republica _____	188
<i>Bibliografie</i> _____	190
CAPITOLUL 7. CETĂȚENIA ROMÂNĂ _____	191
§1. Noțiunea și natura juridică a cetățeniei _____	191
§2. Principiile care stau la baza reglementării cetățeniei române _____	193

§3. Drepturile și îndatoririle specifice condiției de cetățean al României _____	193
3.1. Drepturile care aparțin exclusiv cetățenilor români _____	193
3.2. Obligațiile specifice condiției de cetățean al României _____	194
§4. Dobândirea cetățeniei române _____	194
4.1. Modurile de dobândire de drept a cetățeniei _____	195
4.1.1. Dobândirea cetățeniei române prin naștere _____	196
4.1.2. Dobândirea cetățeniei române prin adopție _____	196
4.1.3. Dobândirea cetățeniei române de către copilul găsit pe teritoriul României, născut din părinți necunoscuți _____	198
4.2. Modurile de dobândire a cetățeniei române prin act juridic _____	198
4.2.1. Dobândirea cetățeniei române prin acordare la cerere _____	199
4.2.2. Dobândirea cetățeniei române ca efect al schimbării cetățeniei părinților _____	201
4.2.3. Dobândirea cetățeniei române prin repatriere _____	201
4.2.4. Procedura acordării cetățeniei. Autoritatea Națională pentru Cetățenie _____	202
§5. Pierderea cetățeniei române _____	205
5.1. Moduri de pierdere de drept a cetățeniei române _____	206
5.1.1. Pierderea cetățeniei române prin adopția de către un cetățean străin _____	206
5.1.2. Pierderea cetățeniei române prin stabilirea filiației copilului găsit _____	206
5.1.3. Pierderea cetățeniei române de către minor în cazul schimbării cetățeniei părinților _____	206
5.2. Moduri de pierdere a cetățeniei române prin act juridic _____	207
5.2.1. Retragerea cetățeniei române _____	207
5.2.2. Renunțarea la cetățenia română _____	209
§6. Dovada cetățeniei române _____	210
§7. Cetățenia de onoare _____	210
§8. Convenția Europeană asupra Cetățeniei _____	210
§9. Cetățenia europeană _____	213
<i>Bibliografie</i> _____	214

CAPITOLUL 8. DREPTURILE, LIBERTĂȚILE ȘI**ÎNDATORIRILE FUNDAMENTALE _____ 216****§1. Drepturile și libertățile fundamentale _____ 216****1.1. Noțiunea drepturilor și libertăților fundamentale _____ 216****1.2. Natura juridică a drepturilor și libertăților fundamentale _____ 218****1.3. Clasificarea drepturilor și libertăților fundamentale _____ 219****1.3.1. Trei generații de drepturi fundamentale _____ 219****1.3.2. Drepturi individuale și drepturi colective _____ 221****1.3.3. Drepturi substanțiale și drepturi-garanții _____ 222****1.3.4. Clasificarea drepturilor fundamentale după criteriul
conținutului _____ 222****1.4. Principii ale reglementării constituționale a drepturilor
și libertăților fundamentale în România _____ 223****1.4.1. Principiul universalității _____ 223****1.4.2. Principiul neretroactivității legilor _____ 224****1.4.3. Principiul egalității _____ 224****1.4.4. Principiul protecției cetățenilor români _____ 226****1.4.5. Principiul protecției cetățenilor străini și apatrizilor _____ 227****1.4.6. Principiul interzicerii expulzării sau extradării
propriilor cetățeni _____ 228****1.4.7. Principiul priorității dreptului internațional în materia
drepturilor fundamentale _____ 231****1.4.8. Accesul liber la justiție _____ 233****1.4.9. Caracterul de excepție al restrângerii exercițiului unor
drepturi sau libertăți _____ 235****1.4.10. Recunoașterea dreptului la identitate al persoanelor
aparținând minorităților naționale _____ 238****1.5. Principalele drepturi și libertăți garantate de Constituția
României _____ 240****1.5.1. Inviolabilitățile _____ 240****1.5.1.1. Dreptul la viață și la integritate fizică și psihică _____ 240****1.5.1.2. Libertatea individuală _____ 243****1.5.1.3. Dreptul la apărare _____ 246****1.5.1.4. Dreptul la liberă circulație _____ 247****1.5.1.5. Dreptul la respectul vieții intime, familiale și
private _____ 248**

1.5.1.6. Inviolabilitatea domiciliului _____	253
1.5.1.7. Secretul corespondenței _____	255
1.5.2. Drepturi și libertăți social-politice _____	255
1.5.2.1. Libertatea conștiinței _____	255
1.5.2.2. Libertatea de exprimare _____	261
1.5.2.3. Dreptul la informație _____	263
1.5.2.4. Libertatea întrunirilor _____	264
1.5.2.5. Dreptul de asociere _____	265
1.5.3. Drepturi social-economice și culturale _____	267
1.5.3.1. Dreptul la învățătură _____	267
1.5.3.2. Accesul la cultură _____	269
1.5.3.3. Dreptul la ocrotirea sănătății _____	270
1.5.3.4. Dreptul la muncă și la protecția socială a muncii. Interzicerea muncii forțate. Dreptul la grevă _____	271
1.5.3.5. Dreptul de proprietate. Dreptul la moștenire _____	275
1.5.3.6. Alte drepturi social-economice _____	280
1.5.4. Drepturile-garanții _____	284
1.5.4.1. Dreptul de petiționare _____	284
1.5.4.2. Dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică _____	285
1.6. Garanțiile constituționale ale drepturilor și libertăților fundamentale _____	286
1.6.1. Garanții de fond _____	286
1.6.2. Garanții instituționale _____	286
1.6.2.1. Justiția constituțională _____	286
1.6.2.2. Garanțiile asigurate de autoritatea judecătorească _____	289
1.6.2.3. Avocatul Poporului _____	290
§2. Îndatoririle fundamentale ale cetățenilor _____	297
2.1. Îndatorirea de fidelitate față de țară _____	297
2.2. Îndatorirea de apărare a țării _____	298
2.3. Îndatorirea de a contribui la cheltuielile publice _____	298
2.4. Îndatorirea de exercitare cu bună-credință a drepturilor și libertăților _____	299
<i>Bibliografie</i> _____	301